

การแสวงหาและการใช้สารนิเทศทางอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

นางสาวทิพสุธา ชันษา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2548
ISBN 974-14-1843-4
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๕ ๒๒๕๕๗๖๑๑

CAREER INFORMATION SEEKING AND USE OF UNDERGRADUATE STUDENTS
AT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Miss Tipsuta Chanasa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Library and Information Science

Department of Library Science

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-14-1843-4

481603

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การแสวงหาและการใช้สารนิเทศทางอาชีพของนักศึกษาระดับ

ปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โดย

นางสาวทิพสุธา ชันษา

สาขาวิชา

บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

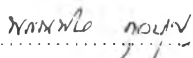
อาจารย์ที่ปรึกษา

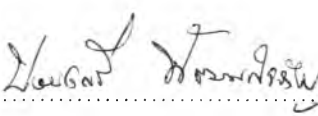
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

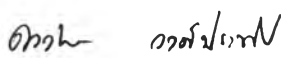
 คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณพิมล กุลบุญ)

 อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผ่องพรรณ ลวนานนท์)

 กรรมการ
(อาจารย์ดวงเนตร วงศ์ประทีป)

ทิพสุธา ชันษา : การแสวงหาและการใช้สารสนเทศทางอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (CAREER INFORMATION SEEKING AND USE OF UNDERGRADUATE STUDENTS AT MAHASARAKHAM UNIVERSITY) อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงค์ วัฒนกิจจำรูญ. 183 หน้า. ISBN 974-14-1843-4.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในด้านวัตถุประสงค์ในการแสวงหา เนื้อหาสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ รูปแบบของแบบของสารสนเทศ ความถี่ ปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศทางอาชีพที่ได้รับจากการแสวงหา โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 302 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมาและนำมาวิเคราะห์ที่ได้จำนวน 258 ชุด

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพเพื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่รับบุคคลเข้าทำงานและตำแหน่งงานว่าง และแสวงหาสารสนเทศเนื้อหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ แหล่งสารสนเทศที่นักศึกษาส่วนใหญ่แสวงหา คือ แหล่งสารสนเทศบุคคล โดยวิธีการสอบถามเพื่อน / รุ่นพี่ และแหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต โดยการสืบค้นจากศูนย์คอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย

รูปแบบสารสนเทศที่นักศึกษาส่วนใหญ่และรองลงมาแสวงหา คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อตีพิมพ์ โดยมีความถี่ในการแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพไม่แน่นอน และใช้เกณฑ์การให้สารสนเทศที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ในการเลือกแหล่ง ปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพที่นักศึกษาประสบในระดับมาก คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการค้นหาสารสนเทศมีจำนวนไม่เพียงพอ และไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศ

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ในการแสวงหาที่นักศึกษากลุ่มส่วนใหญ่ได้รับสารสนเทศทางอาชีพที่ต้องการเป็นบางครั้ง และใช้ประโยชน์จากสารสนเทศที่ได้รับได้เพียงบางส่วน นักศึกษาส่วนใหญ่นำสารสนเทศจากเว็ลด์ไวด์เว็บไปใช้ประโยชน์มากที่สุด โดยมีการตรวจสอบสารสนเทศทางอาชีพที่ได้รับจากการแสวงหาจากอินเทอร์เน็ตก่อนนำไปใช้เป็นบางครั้ง

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา 2548

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4580147322 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

KEY WORD: INFORMATION SEEKING / CAREER INFORMATION / UNDERGRADUATE

TIPSUTA CHANASA : CAREER INFORMATION SEEKING AND USE OF

UNDERGRADUATE STUDENTS AT MAHASARAKHAM UNIVERSITY. THESIS ADVISOR :

ASST. PROF. PRAYONGSRI PATTANAKITCHAMROON, 183 pp. ISBN 974-14-1843-4.

The objective of this research project was to examine the acquisition and use of career information by undergraduate students at Mahasarakham University. Factors which were thought to play an important role in the acquisition of career information including the substance, information sources, and types of information along with the frequency information was sought, problems in acquiring information, and the use of career information after it was acquired. A questionnaire was used to obtain information which was distributed to a group of 302 students at Mahasarakham University. At total of 258 students completed the questionnaires which were then analyzed for this project.

The research results indicate that a majority of students seek career information in order to acquire information regarding agencies that accept personal and vacant position available as well as to seek information regarding careers. The sources of information most students seek is from personal sources by talking to their peers and other contacts in addition to seeking the internet. The use of the internet in acquiring career information is often conducted at the university's computer center.

Results further showed that the type of information most students seek and request include both electronic and printed media and the frequency with which they acquire career information was not always regular. Students use creditble and appropriate standards of conduct when acquiring information and selecting sources. The majority of students indicate that problems encountered in obtaining career information included insufficient computers available to search for information and the lack of time to seek information.

In addition, the project found that in acquiring career information most students received information they were looking for some of the time and found the information they did receive to be useful some of the time. The majority of students indicated that information from the World Wide Web was the most useful. The results from career information which was acquired using the internet was also subsequently used by students some of the time as well.

Department Library Science

Student's signature... *Tipsuta Chanasa*

Field of study Library and Information Science Advisor's signature... *Prayongsri Pattanakitchamroon*

Academic year 2005

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงค์รี พัฒนกิจจำรูญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่และความปรารถนาดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณพิมล กุลบุญ ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผ่องพรรณ ลวนานนท์ และอาจารย์ดวงเนตร วงศ์ประทีป กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำ วิทยานิพนธ์นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ได้มอบทุนโครงการ พัฒนาอาจารย์ สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ วิทยาเขตสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่ชาย ที่ให้การสนับสนุนทางด้านการศึกษา ทุนทรัพย์ และความช่วยเหลือต่าง ๆ อย่างดีมาโดยตลอด รวมทั้ง พี่ ๆ เพื่อน ๆ รหัส 45 ทุกคนที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือด้านการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์มาเป็นอย่างดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง	6
ขอบเขตของการวิจัยและประชากร	6
วิธีดำเนินการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2 ปรัชญาวิธีวิทยา	8
ความหมายและความสำคัญของสารนิเทศทางอาชีพ	8
เนื้อหาสารนิเทศทางอาชีพ	9
รูปแบบของสารนิเทศ	12
การแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ	16
แหล่งสารนิเทศทางอาชีพ	17
เกณฑ์ในการเลือกแหล่งสารนิเทศ	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
3 วิธีดำเนินการวิจัย	32
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34

บทที่	หน้า
การทดสอบเครื่องมือวิจัย	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
การวิเคราะห์ข้อมูล	39
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	41
ตอนที่ 2 การแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ	48
ตอนที่ 3 การใช้สารนิเทศทางอาชีพที่ได้รับจากการแสวงหา	119
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	134
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล	135
การทดสอบสมมติฐาน	160
ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย	161
แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต	163
รายการอ้างอิง	164
ภาคผนวก	169
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	183

สารบัญญัตราง

ตาราง		หน้า
1	กลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม	33
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แจกแบบสอบถามและได้รับคืน	38
3	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศและคณะที่สังกัด	43
4	การวางแผนชีวิตหลังสำเร็จการศึกษา	45
5	หน่วยงานที่ต้องการประกอบอาชีพ	47
6	ประสบการณ์ในการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ	49
7	สาเหตุที่ไม่แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ	51
8	ขอบเขตสารนิเทศทางอาชีพที่แสวงหา	53
9	วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ	55
10	เนื้อหาสารนิเทศทางอาชีพ	57
11	เนื้อหาการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ	59
12	เนื้อหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ	61
13	เนื้อหาคุณสมบัติในการประกอบอาชีพ	63
14	เนื้อหาการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของการประกอบอาชีพ	65
15	เนื้อหาความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ	67
16	เนื้อหาแนวโน้มของตลาดงาน	69
17	เนื้อหาการสมัครงานและการเข้าสู่อาชีพ	71
18	แหล่งสารนิเทศทางอาชีพ	73
19	แหล่งสารนิเทศบุคคล	75
20	แหล่งสารนิเทศสถาบัน	77
21	แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน	79
22	แหล่งสารนิเทศอินเทอร์เน็ต	81
23	วิธีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งสารนิเทศบุคคล	83
24	วิธีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งสารนิเทศสถาบัน	85
25	วิธีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน	87
26	วิธีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งสารนิเทศอินเทอร์เน็ต	89

ตาราง

หน้า

27	เกณฑ์การเลือกแหล่งสารนิเทศทางอาชีพ	91
28	รูปแบบสารนิเทศแสวงหา	94
29	การแสวงหาสารนิเทศจากสื่อตีพิมพ์	96
30	การแสวงหาสารนิเทศจากสื่อไม่ตีพิมพ์	98
31	การแสวงหาสารนิเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์	100
32	การแสวงหาสารนิเทศจากสารนิเทศที่ซื้อ	102
33	ความถี่ในการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ	104
34	ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ	106
35	ปัญหาด้านเนื้อหา	109
36	ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ	111
37	ปัญหาด้านรูปแบบสารนิเทศ	115
38	ปัญหาด้านผู้แสวงหาสารนิเทศ.....	118
39	ผลจากการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ	120
40	การนำสารนิเทศทางอาชีพที่ได้รับจากการแสวงหาไปใช้ประโยชน์	122
41	รูปแบบสารนิเทศที่ใช้ประโยชน์	124
42	ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาสารนิเทศทางอาชีพที่ใช้	127
43	การตรวจสอบสารนิเทศทางอาชีพที่ได้รับจากการแสวงหา.....	129
44	ความมั่นใจในการใช้สารนิเทศทางอาชีพที่ได้จากการแสวงหา	131